

ΡΟΣΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΤΟ ΧΡΟΝΟ

Του Α Τσέχωφ

Τό σπιτάκι με τὰ τρία παράθυρα τῆς πριγκιπέσσης ἔχει ἑορταστική. Σὰρ·σαν καλά τριγύρω ἡ ἀμαξοφόρα εἶναι ἀνοιχτή, αἱ γριλιές σηκωμένες, τὰ τεύματα τῶν παραθύρων, νεοπλυμένα, λαμπακοποῦν στὸν ἀνοιξιῶτικο ἥλιο...

Στὴν κυρία εἰσοδο στέκει ὁ πορτιέρης Μάρκος, γέρος καὶ χαμπουρισμένος πού φορεῖ οἰκοστολή σκοροφαγμένη. Τὸ φρεσοξυρισμένο πηγούνι του, τὰ λουστραρισμένα ὑποδήματά του καὶ τὰ κουμιά του μετὰ τὸ οἰκόσημα λάμπουν καὶ αὐτὰ στὸν ἥλιο. Ὁ Μάρκος δὲν χάλασε μάταια τὴν ἡσυχία του· εἶναι σήμερα ἡ ἑορτὴ τῆς πριγκιπέσσης. Ὁ Μάρκος πρέπει ν' ἀνοίγη τὴν πόρτα στοὺς ἐπισκέπτας καὶ νὰ τοὺς ἀναγγέλλῃ. Στὸ διάδρομο, δὲν ἔχει, ὅπως ἄλλοτε, μυρωδιὲς ἀπὸ καταπάγια καφὲ καὶ ἀπὸ σούπα μετὸ λάδι· μυρίζει σαπουνάδα καὶ καθαριότητα.

Τὰ δωμάτια εἶναι καλά περιποιημένα, τὰ γεμαμένα πατώματα, βερνικωμένα. Ἡ Γιούλκα μὲν κακιὰ γάττα μετὰ τὰ γατιάρια της, καὶ τὰ κοττόπουλα, εἶναι κλεισμένα ἕως τὸ βράδυ στὴν κουζίνα.

Ἡ νοικοκυρὰ τοῦ σπιτιοῦ μετὰ τὰ τρία παράθυρα, μὰ γρη῏α πριγκιπέσσα, χαμπούρα καὶ ζωομένη, κίθεται σ' ἓνα μεγάλο ποτέγι καὶ διορθώνει ἀδιάκοπα τῆς δίπλες τοῦ ἀπὸ ἄσκη μουσελίνα φουστάνου της. Μόνο ἓνα τριτάφυλλο, κερρωμένο στὸ ἄσαρκο στήθος της, θυμίζει πὼς ὑπάρχει ἀκόμη νιότη σ' αὐτὸν τὸν κόσμο. Ἡ πριγκιπέσσα περιμένει τοὺς ἐπισκέπτας πού θ' ἔρθουν νὰ τὴν συγαροῦν.

Πρόκειται νάρθη ὁ βραδῶνος Τράμπ μετὸ τὸ γυιό του, ὁ πριγκιπας Καλακατζέ, ὁ ἀκόλουθος τῆς φίλης Μπουράστσφ, ὁ στρατηγὸς Μπίτκωφ, ἑξάδελφος τῆς πριγκιπέσσης, καὶ πολλοὶ ἄλλοι... μαμὰ εἰσοραϊὰ πρόσωπα.

Θάρθουν καὶ θὰ γεμίσουν τὸ σαλόνι της ἀπὸ συνδιαλέξεις. Ὁ πριγκιπας Καλακατζέ θὰ τραγουδήσῃ καὶ τὴν καὶ ὁ στρατηγὸς Μπίτκωφ θὰ τῆς ζήσει δύο ὄρες ὀλόκληρες τὸ τριαντάφυλλο της... Ἡ πριγκιπέσσα ἔχει πὼς νὰ φρεθῇ μ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ ἀξιοπρέπεια, τὸ μεγαλεῖο καὶ οἱ καλοὶ τρόποι θὰ φαίνονται σ' ὅλες τῆς κινήσεις της... Θάρθουν ἀκόμη καὶ οἱ ἔμποροι Κτούλκιν καὶ Περνιτσκωφ μὲ πέννα. Ἐνα φύλλο χαρτί εἶναι ἔτοιμα γι' αὐτοὺς τοὺς κυριούς· «κάθε ἀνθρώπος στὴ θέση του.» Ἀς υπογράψουν καὶ ἄς φύγουν...

Μεσημέρι. Ἡ πριγκιπέσσα τακτοποιεῖ τὸ φουστὰι της καὶ τὸ τριαντάφυλλο της. Ἀκούει μῆκος κτυπιεὶ κανεὶς τὸ κουδούνι τῆς πόρτας. Ἐνα ἀμάξι διαβαίνει μετὰ θόρυβο, σταματᾷ. Περνοῦν πέντε λεπτά.

«Δὲν στάθηκε γιὰ μᾶς,» συλλογιέται ἡ πριγκιπέσσα. Ναι δὲν σταμάτησε γιὰ σας πριγκιπέσσα! Ἡ ἱστορία τῶν περασμένων ἐτῶν ἐπαναλαμβάνεται, ἱστορία ἀμελικτῆ! Στὶς δύο ἡ ὦρα, ὅπως πέρισ, ἡ πριγκιπέσσα πηγαινεὶ στὸ δωμάτιό της, μυρίζει ἀμμωνία, καὶ κλαίει.

— Κανεὶς δὲν ἦρθε! Κανεὶς!
Ὁ γέρο Μάρκος περιποιεῖται τὴν πριγκιπέσσα. Δὲν εἶνε λιγώτερο ἀπ' αὐτὴ λυπημένος· οἱ ἀνθρώποι ἄλλαξαν! Πρῶτα, μαζόνοντο σὰ μυγῆς στὸ σαλόνι καὶ τώρα...

— Κανεὶς δὲν ἦρθε! Λεὶ ἡ πριγκιπέσσα κλαίγοντας, οὔτε ὁ Βραδῶνος, οὔτε ὁ πριγκιπας Καλακατζέ, οὔτε ὁ Γιώργος Μπουρίτσκι... Μ' ἀπαρηγόησαν! Καὶ χωρὶς ἐμένα τι θὰ ἐγίνετο; Σὲ μὲνα χρωστοῦν τὴν εὐτυχία τους, τὸ στάδιό τους... Μόνο σὲ μὲνα! χωρὶς ἐμένα, δὲν θὰ ἦταν τίποτε.

— Τίποτε, κυρία ἐπικυρόνει ὁ Μάρκος.
— Δὲν ζητῶ εὐγνωμοσύνη... τι νὰ τὴν κάμω! Ζητῶ μόνον αἰσθημα! Θεέ μου! οὔτε καὶ ὁ Γιάννης ὁ ἀνεψιός μου, δὲν ἦρθε! Γιατί δὲν ἦρθε; Τι καὶ τοῦ ἔκαμα; Πλήρωσα ὅλα του τὰ χρεῖ! πάντρεψα τὴν ἀδελφή του Τάνια μ' ἓνα καλὸ ἀνθρώπο. Αὐτὸς ὁ Γιάννης μου κοστίζει ἀκριβὰ! Βάστασα τὸ λόγο πού ἔδωσα στὸν ἀδελφό μου, στὸν πατέρα του... Ἐδόξα γι' αὐτόν... τὸ ξέρεις...
— Ἡ Ἐξοχότης σας προστάτεψε ἀκόμη καὶ τὴς γονεὶς του.
— Καὶ νὰ... πὼς τὸ ἀνταποδίδουν! Τι ἀνθρώποι!

Στὶς τρεῖς ἡ ὦρα, ὅπως πέρισ, τὴν πριγκιπέσσα τὴν πιάνουν τὰ νευρικά της. Ἀνήσυχος ὁ Μάρκος φορεῖ τὸ καπέλλο μετὰ τὰ σερῖγια, κάνει παζαρέματα ὦρα πολλὴ μ' ἓναν ἀμαξά καὶ πάει στὸ σπίτι τοῦ ἀνεψιῦ Γιάννη. Τὸ καλὸ, πού κατοικεῖ ἐκεῖ κοντά...

Ὁ Μάρκος βολώνει τὸν πριγκιπα ξαπλωμένο στὸ κρεβάτι του ὁ Γιάννης, μόλις ἐπέστρεψε ἀπὸ ἓνα νυκτερινὸ μεθῦσι. Ἡ ὦσι του εἶναι κόκκινη, τὸ μέτωπό του ἰδρωμένο. Τὸ κεφάλι του βοῖζει, τὸ στομάχι του ἔχει ἀνακατωμένα. Ὁ πριγκιπας ποθεῖ νὰ κοιμηθῇ, μὰ δὲν μπορεί· αἰσθάνεται ναυτία. Ἐχετὰ τὰ μάτια κερρωμένα στὴ λεκάνη τοῦ νυκτιέρα, πού εἶναι γεμάτη ἀπὸ βρώμικα νερά καὶ σαπουνάδες.

Ὁ Μάρκος μπαίνει στὸ ρυπαρὸ δωμάτιο, καταστῆλλει τὴν ἀηδία του, καὶ πλησιάζει ἀθόρυβα στὸ κρεβάτι.
— Εἶναι κακό, Ἰβάν Μιχαήλοβιτς, τοῦ λέει σὰ νὰ τον μαλλώνει· εἶναι κακό!
— Τί εἶναι κακό;

— Γιατί δὲν ἦρθατε σήμερα νὰ εὐχηθῆτε τὴ θεία σας γιὰ τὴ γιορτὴ της; Εἶναι καλὸ αὐτὸ πού κανέτε;
— Πήγαινε στὸ διάβολο! τοῦ λέει ὁ Γιάννης, χωρὶς νὰ ξεκολλῆσῃ τὰ μάτια ἀπὸ τὰ νερά τῆς λεκάνης.
— Δὲν εἶναι προσβλητικὸ γιὰ τὴ θεία σας; Ἀ! Ἰβάν Μιχαήλοβιτς, γιὰ τὴ δυσανεστῆτε; ...
— Δὲν κάνω βίζιτες... πὲ της το. Ἀυτὴ ἡ συνήθεια καταργήθη ἀπο καιρὸ ... Δὲν ἔχουμε καιρὸ νὰ τρέχουμε. Τρέχα σὺ ἂν σοῦ περισσεῦη καιρὸς καὶ ἀφῆσέ με ἤσυχο... Ἐλα δίνε του! Θέλω νὰ κοιμηθῶ...
— Στρέφετε ἄλλοῦ τὸ πρόσωπο!.. Ντρέπεστε νὰ με κοιτάξετε στὰ μάτια!..
— Τί; ... Σιώπα!.. Τιποτένι!.. Φωριόρη!..
Ὁ Μάρκος μισοκλείει τὰ μάτια, Γίνεται σιωπῆ.
— Πατερὰκη ἔλατε νὰ τὴν εὐχηθῆτε! τὸν παρακαλεῖ. Κλαίει, κυλιέται στὸ κρεβάτι της...Κάμετε αὐτὸ τὸ ψυχικό... Ἐλάτε!
— Δὲν πάω· δὲν ἔχω καιρὸ... Καὶ τί νὰ πάω νὰ κάνω σ' αὐτὴ τὴ γεροντοκόρη;
— Ἐλάτε Ἐξοχώτατε! Σᾶς τὸ ζητῶ γιὰ χάρι! Τὸ πήρε κατὰκαρὰ, γιὰ τὴν ἀχαριστία σας καὶ τὴν ἀδιαφορία σας... Ἐλάτε σᾶς τὸ ζητῶ γιὰ χάρι!
— Χι!.. ἔχει κονιά; ρώτησε ὁ Γιάννης.
— Ἐχεῖ Ἐξοχώτατε!
— Καλὰ. Τότε ἔρχομαι...
Ὁ πριγκιπας μισοκλείει τὸ μάτι.
— Θὰ ἔχει καὶ ἔκατὸ ρούβλια; ρώτησε.
— Αὐτὸ εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον! Ἐξῆρε ὁ ἴδιος, Ἐξοχώτατε, πὼς δὲν ἔχομε πῦρ τὰ παλιὰ μας κλιπύλια... Οἱ γονεῖς μᾶς κατέστρεψαν. Ἰβάν Μιχαήλοβιτς. Ὅταν εἴχαμε χρήματα, ὅλοι ἤρχοντο, καὶ τώρα... Ἀς γινήν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ!

— Πέρισ, πόσα σᾶς πήρα γιὰ τὴ βίζιτα; Πήρα διακόσια ρούβλια. Καὶ σήμερα, δὲν ὑπάρχουν ἔκατὸ;... Ἀστείευσαι τώρα! Βάδε στὸ σπίτι της; γρη῏α, θαύρης... Ἄλλως τε, φύγε θέλω νὰ κοιμηθῶ.
— Κάμετε αὐτὸ τὸ καλὸ! Ἐξοχώτατε!
Εἶναι γρη῏α ἡ ζωὴ της κρέμεται ἀπὸ μιὰ κλωστή. Λυπηθῆτε τὴν, Ἐξοχώτατε!

Ὁ Γιάννης εἶναι ἀμελικτος, ὁ Μάρκος συζητεῖ μαζί του. Στὶς πέντε ἡ ὦρα, ὁ Γιάννης ὑποχωρεῖ, νύνεται καὶ πάει στὶς πριγκιπέσσης.
— Θεῖά μου, λέει φιλώντας τὸ χέρι της καὶ κιαυρόνοντας. Κί, ἀφοῦ κᾶθρε στὸν καναπέ, ἀρχιναίει πάλι τὴ συνδιαλέξῃ τοῦ περασμένου ῥοῦνου.
— Ἡ Μαρία Κρῆσκιν, θεῖά μου, ἔλαβε γράμμα ἀπὸ τὴ Νίκα... Ὁ ἀντρας της, τὸ ἀνθρώπος! Περιγράφει με λεπτομέρεια τὴ μονομαρία πού ἔκανε μ' ἓναν Ἄγγλο γιὰ κάποια σαντέζα... Ἐσχῶ τ' ὄνομά της.
— Δὲν εἶνε δυνατόν!
Ἡ πριγκιπέσσα σηκώνει τὰ χέρια με φόρη καὶ ἀπορία καὶ ξαναλέει:

— Δὲν δὲν δυνατόν!
— Ναί... Μονομαρεῖ καὶ κυνηγάει τὶς σαντέζες, καὶ ἐδῶ ἡ γυναῖκα του μαραινεται ἐξ αἰτίας του... Δὲν ἐνωθ' αὐτοῦ τοῦ εἶδους τοὺς ἀνθρώπους, θεῖά μου!
Ἡ πριγκιπέσσα, εὐτυχῆς, κᾶθεται κοντὰ στὸ Γιάννη καὶ ἡ συνδιαλέξῃ της ἐξακολουθεῖ... Σερβίρουν τὸ τσάι με κονιά.
Καὶ ἐνῶ ἡ πριγκιπέσσα εὐτυχῆς ἀκούει τὸ Γιάννη καὶ γλεῖ, ὁ γέρο Μάρκος ψάχνει στὰ σεντούκια καὶ μαζώνει χαρτονομίσματα γιὰ νὰ πληρώσῃ τὸν ἀνεψιὸ γιὰ τὴ χαρὰ πού προσέφερε στὴ δυστυχή σμένῃ θεία του ἐπισκεπτόντας τὴν.

ANT. 1 ΣΕΧΩΦ

ΠΩΣ!!! ΔΕΝ ΑΠΕΘΑΝΕ

Ο ΜΑΡΚ ΤΟΥΑΙΝ

Πρὸ ἑκῶν ἑνας ἀνταποκριτῆς Ἄγγλος ἐηλεγράφησεν ἀνακριβῶς εἰς Ἀμερικὴν τὸν αἰφνίδιον θάνατον τοῦ Μάρκ Τουαίν. Συνέβη ὅμως ὁ γνωστός εὐθυμογράφος συγγραφεὺς νὰ μὴν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς Ἄρτφορντ τῆς Ἀμερικῆς καὶ νὰ εἶναι πολὺ καλὰ εἰς τὴν ὑγείαν του. Σιενὸς τὶς ὅμως φίλος του, κατοικῶν εἰς Λονδίνον καὶ ἀναγνώσας τὸ τηλεγράφημα ἐκεῖνο ἐηλεγράφησεν εἰς Ἄρτφορντ ζητῶν πληροφορίας. Τὸ τηλεγράφημά του τὸ φλαβὸν ὁ ἴδιος ὁ Τουαίν καὶ τοῦ ἀπληγῆσεν ὡς ἑξῆς: «Ἦ εἶδῃς περὶ σοῦ θανάτου μου εἶναι... πολὺ ὑπερβολικῆ» Τουαίν.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ὁ κ. Κωνστ. Λαγάκος, ἐκ τῶν νέων διηγηματογράφων, ἐκδίδει ἐντὸς ὀλίγου εἰς ἑκτὸν καὶ καλλιτεχνικὸν τόμον τὰ περὶ τοῦ διηγήματος ὑπὸ τὸν τίτλον «Στὸ Μαγαλί τῆς Ζωῆς».

